

SPIS TREŚCI

6. PSZENICA JARA	2
6.1. Wiadomości ogólne	2
6.2. Uwagi metodyczne	2
Zabiegi różnicujące poziomy agrotechniki	3
Pszenica jara. Odmiany badane. Rok zbioru 2025	3
Pszenica jara. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025	4
Pszenica jara. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025	5
Pszenica jara. Plon ziarna odmian (dt/ha). Rok zbioru 2025	5
Pszenica jara. Plon ziarna odmian (dt/ha) . Lata zbioru 2023– 2025	6
Pszenica jara. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby na poziomie agrotechnicznym – a ₁ . Lata zbioru 2023-2025	6
Pszenica jara. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025	7
Pszenica jara Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025	7
6.3. Charakterystyka odmian wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2025	8,9

6. Pszenica jara

6.1. WIADOMOŚCI OGÓLNE

Powierzchnia uprawy pszenicy jarej w 2024 roku wynosiła blisko 170 tys. ha i była większa o ok. 7 tys. ha w porównaniu do roku 2023 (dane GUS). W trzyleciu 2022-2024 średni krajowy udział tej formy w strukturze zasiewów zbóż wynosił około 3%. Największe znaczenie w uprawie pszenica jara miała w województwach warmińsko-mazurskim i lubelskim (4,7%) oraz małopolskim (4,5%), najmniejsze natomiast w województwach opolskim (1,8%), wielkopolskim (1,4%) oraz lubuskim (1,2%). W 2025 roku do Krajowego rejestru (KR) wpisano pięć nowych odmian, trzy jakościowe odmiany chlebowe (grupa A): Pamiana, Pelagia, Porfiryra oraz dwie odmiany z grupy B – Akcesja i Conata. Odmiana Conata wyhodowana została w zagranicznej placówce hodowlanej, pozostałe odmiany pochodzą z krajowych hodowli. Liczba zarejestrowanych odmian pszenicy zwyczajnej jarej wynosi obecnie 60. Wszystkie zarejestrowane odmiany przydatne są do wypieku chleba, a aż 52 spośród nich zaliczono do grupy jakościowej chlebowej (A), pozostałe siedem do grupy B i jedną do grupy elitarnych odmian chlebowych (E). Obecnie nie ma żadnej zarejestrowanej odmiany z grupy odmian pastewnych lub innych (C). Zdecydowana większość odmian pszenicy zwyczajnej jarej pochodzi z krajowych hodowli (68% wszystkich zarejestrowanych odmian), natomiast liczba odmian zagranicznych wynosi obecnie dziewiętnaście. Odmiany pszenicy jarej wykazują zróżnicowaną odporność na choroby.

W 2024 roku najczęściej obserwowaną chorobą tego gatunku były septoriozy liści (76% doświadczeń). Dość powszechnie wystąpiły również rdza brunatna, brunatna plamistość liści i mączniak prawdziwy (odpowiednio 66, 44 i 36% doświadczeń). Rzadziej zaobserwowano septoriozę plew, fuzariozę kłosów i choroby podstawy źdźbła (20, 20 i 14% doświadczeń). W ostatnich latach obserwujemy nieco większe porażenie odmian rdzą żółtą. Chorobę tą odnotowano w 26% doświadczeń, o 1% więcej niż w roku 2023 i 9% niż w roku 2022. Odmianami o największej wrażliwości na porażenie rdzą żółtą są Eskapada i Stachus.

W 2024 roku powierzchnia plantacji nasiennych z pszenicą zwyczajną jarą wynosiła, według danych PIORiN, blisko 3,4 tys. ha i była o ponad 0,5 tys. ha większa niż w roku 2023.

6.2. UWAGI METODYCZNE

Uwagi metodyczne

W roku 2025 w ramach PDO w rejonie województwa zachodniopomorskiego założono trzy doświadczenia z pszenicą jarą w następujących punktach: ZDOO Białogard, ZDOO Rarwino i ZDOO Nowa Wieś Ujska (woj. Wielkopolskie). Założone doświadczenia przeprowadzono według metodyki COBORU. Doświadczenia prowadzone były na dwóch poziomach agrotechniczno-podstawowym (a1) oraz intensywnym (a2). Agrotechnika na poziomie (a2) różniła się od poziomu (a1) zwiększonym nawożeniem azotowym o 40 kg/ha, ochronę przed chorobami oraz zastosowanie regulatora wzrostu.

Wszystkie doświadczenia uznano za udane a ich wyniki wykorzystano w niniejszym opracowaniu.

Zabiegi różnicujące poziomy agrotechniki.

Lp.	Rodzaj zabiegu	Poziom agrotechniki	
		przeciętny a ₁	intensywny a ₂
1	Nawożenie azotowe (kg N/ha)	*	a ₁ +40
2	Opryskiwanie fungycydem w fazie: pełnia krzewienia początek kłoszenia		+
3	Opryskiwanie regulatorem wzrostu		+
4	Nawożenie dolistne preparatem wieloskładnikowym		+

Zgodnie z „Metodyką...” z 1998 roku.

Odmiany wzorcowe:

rok zbioru 2023: Klaudyna, KWS Karusum, KWS Dorium

rok zbioru 2024: Copacabana, Klaudyna, KWS Dorium

rok zbioru 2024: Copacabana, Klaudyna, Porfiryna

Tabela 6.1.

Pszenica jara. Odmiany badane. Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana	W.t	Rok wpisania do krajowego rejestru	Zachowujący/pełnomocnik
				4
1	2	3	4	
1	Copacabana	A	2024	Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
2	Klaudyna	A	2023	DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o.; Choryń 27, 64-000 Kościan
3	Porfiryna	A	2025	DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o.; Choryń 27, 64-000 Kościan
4	KWS Dorium	A	2021	KWS Lochow Polska Sp. z o.o. Kondratowice, ul. Słowiańska 5 57-150 Prusy
5	WPB Pebbles	A	2021	Irena Szyld, Konsultant w Dziedzinie Hodowli Roślin i Nasiennictwa
6	Aplauz	A	2022	Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
7	KWS Carsum	A	2022	KWS Lochow Polska sp. z o.o. Kondratowice, ul. Słowiańska 5 PL - 57-150 Prusy
8	Leokadia	A	2024	DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o.; Choryń 27, 64-000 Kościan
9	Pamiana	A	2025	Małopolska Hodowla Roślin Spółka z o.o. ul. Zbożowa 4 PL - 30-002 Kraków
10	Pelagia	A	2025	DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o.; Choryń 27, 64-000 Kościan
11	KWS Facette	E	2024	KWS Lochow Polska Sp. z o.o. Kondratowice, ul. Słowiańska 5 57-150 Prusy
12	Harenda	B	2014	Małopolska Hodowla Roślin Spółka z o.o. ul. Zbożowa 4 PL - 30-002 Kraków
13	Akcesja	B	2025	Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
14	Conata	B	2025	DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o.; Choryń 27, 64-000 Kościan

-W.t.-wartość technologiczna

Tabela 6.2.

Pszenica jara. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025.

Miejscowość	Białogard	Rarwino	Nowa Wieś Ujska
Powiat	Białogard	Kamieński	Piłski
1	2	3	4
Kompleks rolniczej przydatności gleby	5	5	5
Klasa bonitacyjna gleby	III b	IV a	III b
Zasobność gleby w P ₂ O ₅ (mg/100g)	21,7 b.w.	16,0 w.	16,3 w.
Zasobność gleby w K ₂ O (mg/100g)	18,2 w.	22,5 b.w.	26,0 b.w.
Zasobność gleby w MgO (mg/100g)	3,4 śr.	4,0 śr.	6,1 w.
Ph gleby (w KCL)	6,6	5,9	6,1
Przedplon	kukurydza	ziemniaki	jęczmień oz
Obsada nasion (szt./m ²)	450	450	450
Nawożenie mineralne (kg/ha)			
N (kg/ha)	105	100	100
P ₂ O ₅ (kg/ha)	20	50	50
K ₂ O (kg/ha)	40	150	75
Środki ochrony roślin (nazwa, dawka na ha)			
Herbicyd	Gold 450 EC	Starane 333 EC + Fundamentum 700 WG	Axial 0,6 l/ha
Insektycyd	---	---	Cyperkil Max 500 EC
Dodatkowe zabiegi wykonywane na poziomie a₂			
Nawożenie N (kg/ha)	105 + 40	100 + 40	100 + 40
Nawożenie dolistne (nazwa, dawka na ha)	2x Basfoliar 2 x Siarczan mg	2x Ekolist zboża 2x Siarczan mg	Dr. Green
Fungicyd - pierwszy zabieg	Kier 450 SC	Kendo 50 EW	Aspik 250 EC
Fungicyd - drugi zabieg	---	Amistar 250 SC	---
Regulator wzrostu	---	Cerone 480 SL	---

Tabela 6.3.

Pszenica jara. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025

Lp.	Wyszczególnienie		a1			a2		
			Białogard	Rarwino	Nowa Wieś Ujska	Białogard	Rarwino	Nowa Wieś Ujska
	1		2	3	4	5	6	7
1	Siew	data	25.03	21.03	20.03	25.03	21.03	20.03
2	Termin kłoszenia	data	15.06	29.05	12.06	16.06	29.05	12.06
3	Termin dojrzałości woskowej	data	25.07	14.07	26.07	25.07	15.07	26.07
4	Zbiór	data	08.08	09.08	08.08	08.08	09.08	08.08
5	Wysokość roślin	cm	82	82	86	81	78	87
6	Wyleganie w fazie dojrz. mleczonej	9°	9	9	9	9	9	9
7	Wyleganie roślin przed zbiorem	9°	9	9	9	9	9	9
8	MTZ	g	42,1	44,9	38,2	42,8	45,3	37,4
9	Plon ziarna przy 15% wilgotność	dt/ha	56,3	54,6	51,3	62,2	68,1	56,3

- oceny w skali 9° (1° – ocena najslabsza; 9° – ocena najlepsza°

Tabela 6.4.

Pszenica jara. Plon ziarna odmian (dt/ha). Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana	W.t.	a 1			a 2		
			Białogard	Rarwino	Nowa Wieś Ujska	Białogard	Rarwino	Nowa Wieś Ujska
	1	2	2	3	4	5	6	7
Wzorzec dt/ha			56,8	51,5	56,2	62,3	62,7	57,6
1	Copacabana	A	58	54,6	57,9	61,2	66,4	56,3
2	Klaudyna	A	56,8	52,8	57	63,7	65,1	61,2
3	Porfiryra	A	55,7	47	53,6	62	56,7	55,2
4	KWS Dorium	A	55	57,6	52,9	64,4	69	59,2
5	WPB Pebbles	A	61,6	57,7	54,4	66,5	67,7	58,8
6	Aplauz	A	57,3	57,1	50,8	63,3	69,5	53,3
7	KWS Carusum	A	62,6	56,6	54,6	65,8	70,5	56,5
8	Leokadia	A	58,9	54,1	51,3	63,2	70,3	54,5
9	Pamiana	A	54,8	49,5	57,4	60,6	61,6	60,8
10	Pelagia	A	55,8	52,1	54,6	60,2	64,2	60,1
11	KWS Facette	E	54	52,6	53,1	61,9	64	55,7
12	Harenda	B	55,4	50,2	53,7	59,7	57	58,6
13	Akcesja	B	58,4	56	58,1	61	67,7	60,7
14	Conata	B	56,7	54,2	54	59,2	64,9	54,7

-W.t.-wartość technologiczna

Tabela 6.5.

Pszenica jara . Plon ziarna odmian (dt/ha) . Lata zbioru 2023– 2025.

L.p	Odmiana	W.t.	a1					a2				
			2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025	2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Wzorzec w dt/ha		54,8	54,2	57,3	54,5	55,4	60,9	63,7	28,6	62,3	46,0
1	Copacabana	A	56,8	54,2	-	55,5	-	61,3	64,2	-	62,7	-
2	Klaudyna	A	55,5	53,2	26,7	54,3	45,1	63,3	62,2	29,9	62,7	51,8
3	Porfiryra	A	52,1	-	-	-	-	58	-	-	-	-
4	KWS Dorium	A	55,2	55,2	58,9	55,2	56,4	64,2	64,6	26	64,4	51,6
5	WPB Pebbles	A	57,9	52,2	59,8	55	56,6	64,3	66,7	37,5	65,5	56,2
6	Aplauz	A	55,1	51	58,2	53	54,8	62	64,8	34,3	63,4	53,7
7	KWS Carusum	A	57,9	-	-	-	-	64,3	-	-	-	-
8	Leokadia	A	54,8	54,8	-	54,8	-	62,7	59,4	-	61	-
9	Pamiana	A	53,9	-	-	-	-	61	-	-	-	-
10	Pelagia	A	54,2	-	-	-	-	61,5	-	-	-	-
11	KWS Facette	E	53,2	52,3	-	52,7	-	60,5	62,8	-	61,6	-
12	Harenda	B	53,1	-	-	-	-	58,4	-	-	-	-
13	Akcsesja	B	57,5	-	-	-	-	63,1	-	-	-	-
14	Conata	B	55	-	-	-	-	59,6	-	-	-	-
Liczba doświadczeń			3	3	3	6	9	3	3	3	6	9

-W.t.-wartość technologiczna

Tabela 6.6.

Pszenica jara. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby na poziomie agrotechnicznym – a₁. Lata zbioru 2023-2025.

Lp.	Odmiana	W.t.	Mączniak prawdziwy		Rdza brunatna		Septorioza liści	
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
			3	4	5	6	7	8
	Wzorzec w dt/ha		7,9	8,4	8,9	8,9	7,8	8,2
1	Copacabana	A	8	8,1	9	8,8	7,7	8
2	Klaudyna	A	8,2	8,4	8,7	8,8	8	8,2
3	Porfiryra	A	7,5	-	9	-	7,8	-
4	KWS Dorium	A	7,7	8,3	9	9	7,8	8,2
5	WPB Pebbles	A	7,7	8,1	9	8,8	7,7	8,1
6	Aplauz	A	8	8,3	8,7	8,8	7,7	8,2
7	KWS Carusum	A	7,8	8,4	8,7	8,8	7,7	8,3
8	Leokadia	A	8,2	8	9	8,7	8	8,1
9	Pamiana	A	7,8	-	8,7	-	7,8	-
10	Pelagia	A	8	-	9	-	8	-
11	KWS Facette	E	8	8,1	9	8,8	8	7,8
12	Harenda	B	8	-	8,8	-	8,2	-
13	Akcsesja	B	8,3	-	9	-	7,8	-
14	Conata	B	7,5	-	8,8	-	7,8	-
Liczba doświadczeń			3	9	3	9	3	9

- oceny w skali 9° (1° – ocena najłabsza; 9° – ocena najlepsza

-W.t.-wartość technologiczna

Tabela 6.7.

Pszenica jara. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025

L.p.	Odmiana	wt	Wyleganie w fazie dojrzałości mleczej				Wyleganie przed zbiorem			
			a1		a2		a1		a2	
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Wzorzec			9	9	9	9	9	9	9	9
1	Copacabana	A	9	9	9	9	9	9	9	9
2	Klaudyna	A	9	9	9	9	9	9	9	9
3	Porfiryta	A	9	-	9	-	9	-	9	-
4	KWS Dorium	A	9	9	9	9	9	9	9	9
5	WPB Pebbles	A	9	9	9	9	9	9	9	9
6	Aplauz	A	9	9	9	9	9	9	9	9
7	KWS Carusum	A	9	9	9	9	9	9	9	9
8	Leokadia	A	9	9	9	9	9	9	9	9
9	Pamiana	A	9	-	9	-	9	-	9	-
10	Pelagia	A	9	-	9	-	9	-	9	-
11	Harenda	E	9	-	9	-	9	-	9	-
12	KWS Facette	B	9	9	9	9	9	9	9	9
13	Aksesja	B	9	-	9	-	9	-	9	-
14	Conata	B	9	-	9	-	9	-	9	-
Liczba doświadczeń			3	9	3	9	3	9	3	9

-W.t.-wartość technologiczna

Tabela 6.8.

Pszenica jara. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025

L.p.	Odmiana	Wt	Wysokość roślin (cm)				Masa 1000 ziaren (g)			
			a1		a2		a1		a2	
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Wzorzec			83,5	74,5	82,2	72,7	42,4	43,6	42,1	43,7
1	Copacabana	A	78,7	78,8	78	78	42,7	42,4	40,9	41,5
2	Klaudyna	A	84,2	75,1	82,8	73,3	40,3	41,9	40,7	42,4
3	Porfityna	A	87,5	-	85,8	-	44,1	-	44,7	-
4	KWS Dorium	A	81,2	73,4	79,8	72,6	44,8	45,2	45,7	46,1
5	WPB Pebbles	A	85,3	74,8	82,8	72,3	45	46,2	43,6	45,6
6	Aplauz	A	84,5	75,5	82,3	74,1	40,4	42,6	41,3	42,3
7	KWS Carusum	A	86	73,5	84,3	70,6	42,8	44,8	42,7	44
8	Leokadia	A	83,2	82,1	84,3	84,6	40,1	40,6	41,3	42,3
9	Pamiana	A	81	-	81,2	-	40,6	-	40,2	-
10	Pelagia	A	83	-	83	-	42,4	-	42,7	-
11	KWS Facette	E	82,7	82,3	83	81	39,4	40,2	39,9	41
12	Harenda	B	83,5	-	82,5	-	39,3	-	40,5	-
13	Aksesja	B	76,8	-	75,3	-	40,6	-	40,9	-
14	Conata	B	84,7	-	83,5	-	41,2	-	40,6	-
Liczba doświadczeń			3	9	3	9	3	9	3	9

- oceny w skali 9° (1° – ocena najslabsza; 9° – ocena najlepsza)

-W.t.-wartość technologiczna

6.3. CHARAKTERYSTYKA ODMIAN WPISANYCH DO KRAJOWEGO REJESTRU W ROKU 2025

Akcesja (d. KOH 7822)

Odmiana chlebowa (grupa B).

Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na choroby podstawy źdźbła i rdzę żółtą – dość duża, na brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na mączniaka prawdziwego – dość mała, na rdzę brunatną – mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość ziarna w stanie zsympnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania dość duża. Zawartość białka i ilość glutenu duże. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Conata (d. SEC 517-17-10)

Odmiana chlebowa (grupa B).

Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na choroby podstawy źdźbła i rdzę brunatną dość – duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość w stanie zsympnym średnie. Odporność na porastanie ziarna w kłosie dość duża, liczba opadania dość duża. Zawartość białka i ilość glutenu duże. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Pamiana (d. MHR-KPJ-3622)

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Odporność na choroby podstawy źdźbła i rdzę brunatną – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość ziarna w stanie zsympnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna

Pelagia (d. DC 422)

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A).

Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na rdzę brunatną – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, gęstość ziarna w stanie zsympnym duża. Odporność na porastanie ziarna w kłosie dość mała, liczba opadania duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Porfiryna (d. DC 222)

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A)

Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny.

Odporność na rdzę brunatną, septoriozy liści, septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści i fuzariozę kłosów – średnia.

Rośliny dość wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie ziarna w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu bardzo duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.